

UTDANNINGSMELDING FRA SOSIOLOGISK INSTITUTT FOR 2009

1 Studietilbudet ved instituttet

1.1 Vurdering av studie- og fagtilbudet, tid til forskning.

	2006	2007	2008	2009
Årsstudium				1
Bachelorprogram	1	1	1	1
2-årig master	1	1	1	1
Sum	2	2	2	3

	2006	2007	2008	2009
Bachelor		16	18	17
Master		17	14	17
Ph.d				
Sum				

Sosiologisk institutt har pr. i dag administrativt ansvar for fire egne studieprogram: Årsstudium i sosiologi, bachelorprogram i sosiologi, masterprogram i sosiologi, og Ph.d-programmet i sosiologi. Ut over dette er instituttet offisiell samarbeidspartner i Bachelorprogrammet i kjønnsstudier.

Det har ikke vært endringer i våre studieprogram, med unntak av opprettelsen av et eget årsstudium i sosiologi. Som ledd i arbeidet med dimensjonering av studietilbudene ved fakultetet, ble tilbudet av årsstudier utvidet. Det generelle årsstudietilbudet i samfunnsvitenskapelige fag ble lagt ned, og som erstatning ble årsstudier i de disipliner der dette ikke fantes, deriblant sosiologi, opprettet. Årsstudiene er ment å fungere som rekrutteringsvei for flere målgrupper: de som ønsker en mindre forpliktende og kortere smakebit på universitetsstudiene, ”nasjonale utvekslingsstudenter”, samt søkere med behov for undervisningskompetanse og/ eller etterutdanning. I utgangspunktet forutsatte en at årsstudiumsstudentene skulle ta kursene SOS101, SOS103, MET102 samt et valgemne i sosiologi på 100-nivå, og dermed ”hoppe over” introduksjonskursene bachelor-studentene vanligvis tar i første semester. I praksis viste det seg at en stor del av årsstudiumsstudentene ikke hadde tidligere studieerfaring, og at den planlagte emnestrukturen derfor var dårlig tilpasset flertallet av studentenes behov og kvalifikasjoner. En betydelig del av årsstudentene ble derfor overført til introduksjonsemnene (ex.phil, SV100 og SOS100). Endringer før neste opptak til årsstudiet høsten 2010 vurderes av fakultetet. Hvis dagens ordning videreføres vil Sosiologisk institutt trolig opprette egne seminargrupper for førstesemesterstudenter på de emnene der det antallet av slike studenter er stort nok, og for øvrig sette i gang informasjonstiltak overfor denne gruppen ved semesterstart. Ut over dette har vi ingen planer om endringer i programstrukturen.

Antallet emner i instituttets emneportefølje på 100-nivå er fortsatt relativt høyt. De utgjorde, og utgjør fortsatt, 15 av i alt 17 emner på bachelornivå. I tillegg til disse inngikk dessuten

også MET102 som obligatorisk sosiologiemne for våre bachelorstudenter. På dette emnet deltar Sosiologisk institutt i undervisningen i samarbeid med Adm.org. og Sam.pol. Det som drar opp antallet emner er imidlertid det omfattende tilbudet av valgfrie emner, og antallet valgfrie emner som undervises hvert år er lavere enn det som framkommer i emnekatalogen. Vi har en emneportefølje der flere emner undervises etter en turnusordning som undervisningsleder, staben og forskningsgruppene ved instituttet kontinuerlig har oppe til vurdering. Hovedmodellen er en turnus koblet til forskningsprofilområdene ved instituttet. Ett valgemne er lagt ned fra og med 2010, men samtidig er et nytt emne opprettet. Det skjedde ingen endring i antall emner fra 2008 til 2009. Antall emner som oppgis i tabellen for 2008 og 2007 er de samme som ble oppgitt i forrige utdanningsmelding. Disse tallene ble levert av SV-fakultetets administrasjon. Vi vet ikke hva diskrepansen mellom vårt tall for 2009 og fakultetets tall for 2008 skyldes. Muligens har fakultetet inkludert MET102 i sine tall for 2008, (men utelatt det for 2007).

Også på 300-nivået hadde vi mange emner i 2009. Igjen skyldtes dette et stort antall valgemner som ikke alle ble tilbudt årlig. Blant annet på grunn av relativt lavt opptak av nye mastergradsstudenter, samt behov for utfasing av enkelte emner på grunn av nye faglige prioriteringer, foretok vi en omfattende endring i studieplanen høsten 2009. Alle gamle valgemner unntatt SOS319 ble lagt ned. I stedet har vi innført tre nye emner som tilbys årlig, med ett emne for hver av instituttets tre forskningsprofilområder. Det samlede antallet emner på 300-nivå er nå 10.

Antallet emner på bachelorstudiet er altså fortsatt høyt. Dette har ikke kunnet hindre en positiv utvikling i forskningen og publiseringen ved instituttet. Men denne utviklingen skyldes stor innsats fra så vel fast ansatte som stipendiater. Vi må derfor kontinuerlig vurdere omfanget av undervisningsbyrden, og fortsatt begrense behovet for undervisningsinnsats ved å holde en relativt lav frekvens på tilbudet av enkelte emner. I løpet av 2010 får vi imidlertid tilført en ny førsteamanuensisstilling som kan bidra til å avhjelpe mangel på undervisningskapasitet i forbindelse med permisjoner og ivaretagelse av ledelsesverv etc. Vi har derfor ingen umiddelbare planer om å redusere emnetilbudet på 100-nivå ytterligere.

1.2 Oppsummering av instituttets arbeid med studieporteføljen

Instituttet har i 2009 gjennomført tidligere planlagt reduksjon / tilpasning av undervisningsinnsatsen. Mangel på tid til forskning har vært et kontinuerlig problem. Til tross for økt forskningsinnsats og redusert kurstilbud på masternivå er problemet trolig fortsatt til stede. Behovet for veiledningsinnsats har riktignok sunket på grunn av lavere antall mastergradsstudenter, men dette har blitt oppveid av tiltakende behov for Ph.d.-veiledning. Vi er nå imidlertid i ferd med å hente inn etterslepet vi har hatt i føringen av arbeidsregnskaper, og vil med utgangspunkt i disse, samt studiepoengproduksjonen i løpet av 2010, vurdere behovet for ytterligere tilpasning av undervisningsinnsatsen og endringer i emnetilbudet.

2 Studentdata

2.1 Studieplasser, søkere, opptak, fremmøte

Tabell 3. Studieplasser, søkere, opptak, fremmøte 2009
--

Program	Studie- plasser	Antall søkere	Endr 08-09	Søkere pr st.plass	Ja-svar	Fremmøte
Årsstudium	50	76		1,5	48	43
Bachelorprogram	75	94	+1	1,3	71	65
Sum Samordna opptak	125	170		1,4	119	108
Mastergrad	40	34	+3	0,85	21	20
Sum utenom SO	40	34	+3	0,85	21	20

Tabell 3 viser opptaksrammer for hele året (studieplasser) antall primærsøkere, tilbud gitt, ja-svar og møtt (semesterregistrert). Tabellen viser tall for lokale opptak for masterprogrammets del, og Samordna opptak (NOM) for bachelorprogrammets og årsstudiets del. Endring 08 til 09 er endring i antall primærsøkere. Andelen som ikke møter opp etter at de er tildelt studieplasse er ikke alarmerende. En ser at endringene i primærsøkertallet fra 2008 til 2009 har vært små for master- og bachelorprogrammene del. For bachelorprogrammet gjelder dette også i forhold til 2007 (jf. instituttets utdanningsmelding for 2007/2008). Søkertallet til masterprogrammet er derimot klart lavere enn i 2007. Dette skyldes imidlertid delvis at vi høsten 2007 hadde betydelig pågang av tidligere hovedfagstudenter som ikke hadde levert inn hovedoppgaver til vurdering innen siste frist for fullføring av hovedfagstudiet, og derfor søkte opptak på masterstudiet. Når vi ser bort fra denne gruppen, finner vi at den mest dramatiske nedgangen i antallet kvalifiserte søkere skjedde i perioden 2004 – 2007. Siden 2007 har det årlige opptaket an *nye* studenter ligget på ca. 20. Lavest var opptaket våren 2008, da vi bare tok opp 3 studenter. Det tas studenter opp til masterstudiet både vår og høst, med en opptaksramme på 20 hvert semester, det vil si en årlig ramme på 40. Vi har ikke fylt rammen siden 2004. Med et større antall enn i foregående semestre som planlegger å avslutte bachelorstudiet våren 2010, ser vi det imidlertid sannsynlig at antallet søkere til masterprogrammet vil stige i 2010.

Årsstudiet i sosiologi er et nytt tilbud fra og med 2009. Søkingen til studiet var større enn forventet. Antallet studieplasser oppført i tabell 3 er et justert tall, som ble fastsatt etter at fakultetet hadde registrert den uventet store søkermassen. Den opprinnelige rammen var 24 studieplasser.

I og med at instituttet har fått tildelt en ny stilling i 2010, har vi kapasitet til å håndtere både et fortsatt høyt antall årsstudenter og en økning i antall masterstudenter. Hvorvidt rammetallet på 40 mastergradsstudenter i året bør reduseres noe, kan imidlertid diskuteres, og bør tas opp til vurdering. Samtidig må vi imidlertid også ta hensyn til at mastergradsstudentene våre er en viktig ressurs både for instituttmiljøet generelt og som seminarledere i undervisningen av lavere grads studenter. Vi har hittil kunnet gi lavere grads studenter et godt seminarundervisningstilbud med masterstudenter som seminarledere, men for enkelte kurs' del er rekrutteringen av ledere usikker med dagens relativt lave antall masterstudenter.

2.2 Gjennomføring og frafall

Program	Nye studenter H09	Registrert V10	Permisjon	Overgang	Sluttet
Årsstudium	44	32		1	11
Bachelorprogram	69	57	3		9
2-årig master	12	11			1
Sum	125	100	3	1	21

Tabellen viser antall studenter opptatt høsten 2009 ved ordinært opptak og gjennom overgang fra andre programmer (6 studenter på bachelorprogrammet kommer fra andre programmer).

Antall nye studenter på bachelorstudiet var noe lavere høsten 2009 (69) enn høsten 2008 (78, jf. instituttets utdanningsmelding for 2007/2008). Andelen som fortsatt var registrert det påfølgende semesteret sank også litt, fra ca 86 prosent til ca 83 prosent. Andelen synes å være blant de lavere ved fakultetet, men ikke dramatisk mye lavere enn på andre bachelorprogrammer, og på omtrent samme nivå som på bachelorprogrammene til våre naboinstitutter, Sammenlignende politikk og Adm.org. Frafallet fra årsstudiet var større. Knappe 73 prosent av de som begynte på studiet høsten 2009 var fortsatt registrert våren 2010. Det betydelige frafallet var ikke uventet sett i lys av problemene med emnestrukturen som er nevnt under punkt 1.1. Dette til tross for at studiekonsulentene våre gjorde en stor innsats med veiledning og omplassering til bedre tilpassede studieløp. Frafallet er riktignok ikke blant de prosentmessig høyeste blant fakultetets årsstudier. (Frafallet varierer mye mellom de ulike tilbudene.) Det indikerer likevel tydelig at vi bør forsøke å endre kursopplegget. En slik endring vurderes så vidt vi forstår ved SV-fakultetet etter innspill fra instituttene. Vi har også registrert en viss misnøye blant studentene med introduksjonskurset SV100, som administreres av Sosiologisk institutt, men undervises i samarbeid med de fleste av fakultetets øvrige institutter. Denne misnøyen kan tenkes å ha hatt innflytelse på frafallet fra så vel bachelorstudiet som årsstudiet. Kurset skal evalueres i samarbeid med deltakende institutter før høstsemesteret 2010, og vil forhåpentligvis fremstå i en bedre skikkelse i fremtiden.

2.3 Studiepoengproduksjon 2009

Nivå	Studiepoeng pr student 08	Studiepoeng pr student 09	Fak måltall stp/st
Årsstudium		17,4	
Bachelornivå	40,6	39,8	
Masternivå	36,6	38,1	
Sum	38,6	38,9*	41

- Årsstudiet er ikke med i summeringen

Instituttets produksjon ligger ikke mye under det vi får oppgitt som fakultetets måltall på 41 poeng. Det avviker heller ikke mye fra det en ser på andre programmer. Tallet ligger imidlertid langt under den normerte produksjonen ved normal studieprogresjon, som er 60

poeng per år. For å øke produksjonen arbeider vi kontinuerlig med å opprettholde og forbedre kvaliteten på undervisningen. Et av tiltakene vil være å få i stand bedre koordinering mellom de ulike undervisningstiltakene, slik at vi reduserer faren for kollisjoner mellom større studentarbeidsoppgaver, eller mellom undervisning og eksamener på ulike emner, og dermed gir studentene en noenlunde jevn arbeidsbyrde gjennom semesteret. Vi vet at det har vært problemer med kollisjoner og ujevn arbeidsbyrde, og tror at opplegget på masternivået er bedre i 2010 enn det var i 2009.

2.4 Internasjonalisering

	2006	2007	2008	2009
innreisende studenter				
utreisende studenter	17	5	8	6

Vi har ingen innreisende programstudenter, men en rekke innreisende studenter på kortere opphold tar emner tilbudt av Sosiologisk institutt. Vi gir for tiden engelskspråklig undervisning på ett 15 poengs valgemne per semester på bachelornivå. De fleste studentene på disse emnene er innreisende. Vi tilbyr også ett engelskspråklig valgemne på masternivå i høstsemesteret. Vi skulle på den ene siden gjerne kunnet tilby to bacheloremner per semester på engelsk for å gjøre det mulig å studere sosiologi på fulltid for innreisende studenter som ikke behersker norsk. Erfaringen tilsier imidlertid at en betydelig del av våre norsktalende studenter på dette nivået unngår engelskspråklige emnetilbud. Av kapasitetsgrunner ser vi derfor omlegging til engelsk undervisning på flere emner som lite aktuelt per i dag. Det er riktignok sannsynlig at vi vil tilby i alt tre engelskspråklige emner på bachelornivå i 2011, men vi har foreløpig ingen konkrete planer om å gjøre denne utvidelsen permanent.

På masternivå har vi en begrensning i at studenter som ønsker utenlandsopphold for å ta emner må erstatte obligatoriske kurs i mastergraden, på grunn av strukturen på graden. Dette gjør det vanskeligere å reise ut, men dette er likevel mulig, blant annet i forbindelse med skriving av masteroppgaven.

Bachelorprogrammet er lagt opp med tanke på at det skal være gode muligheter for utenlandsopphold mot slutten av studiet. Vi oppfordrer også studentene sterkt til å ta et utenlandsopphold og å starte planleggingen av dette tidlig. Vi legger ikke minst vekt på mulighetene avtalen med University of California, Berkeley gir oss til å sende et større antall studenter dit, og på samarbeidet med UC, Berkeley om å formidle informasjon om denne muligheten til studentene i. De siste årene har likevel antallet utreisende studenter vært lavt. Denne trenden har imidlertid nå snudd. Antallet utreisende studenter i 2010 vil bli klart høyere enn det har vært de siste årene. Vi vil tro at informasjonsarbeidet blant studentene har vært medvirkende til dette.

2.5 Karakterfordeling

	A	B	C	D	E	F	Total
Årsstudium	0	16	46	32	6		100
Bachelorprogram	4	24,6	38,4	20,9	8,2	4	100

Masterprogram	9,8	33,6	34,3	18,2	2,1	2,1	100
Herav masteroppgaver	11,1	38,9	38,9	5,5	0	5,5	100

Karakterfordelingen gjelder deltakerne på Sosiologisk institutts studieprogrammer, og omfatter ikke studenter som bare har tatt enkeltkurs innenfor disse programmene. Den samlede karakterfordelingen blant studentene på bachelorprogrammet er rimelig, men andelen som gis A har vært lavere enn en kunne vente, og det finnes også forskjeller i karakternivået mellom ulike emner som nok kan skyldes ulikt nivå på studentenes prestasjoner, men som likevel er så store at det er grunn til å la programsensoren som skal engasjeres i 2010 se nærmere på dem.

Det gis også en påfallende stor andel B på masteremnene. Dette har nok vært vanlig på en rekke masterprogrammer, og eventuelle endringer i karaktergivningspraksis bør trolig initieres på nasjonalt nivå.

Årsstudentenes snittkarakter er lavere enn bachelorstudentenes. Dette er som en kunne vente, sett i lys av at en stor andel av dem er ferske studenter. Men problemene som omtales ovenfor angående oppstarten av dette studiet, kan ha vært en medvirkende årsak.

2.6 Kandidatproduksjon

Tabell 8 Kandidatproduksjon					
Program	Kandidater 2009	Normert tid	Endring 08-09	Studietid (snitt)	Endring 07-08
Bachelor	16		-11		-1
Master	18		-13		+5
Sum	34		-24		+4

Tabellen viser tall hentet av SV-fakultetets administrasjon fra DBH. Vi er usikker på om tallene for bachelorprogrammet stemmer. Vi har indikasjoner på at det var noe flere enn det oppgitte antallet som fikk bachelorgraden i 2009, men antar likevel at det har skjedd en reduksjon i antallet, blant annet som følge av en viss reduksjon i opptaket til studiet tidligere år. Hvorvidt det også er en negativ trend i fullføringsgraden vet vi ikke. Når det gjelder masterstudiet finne vi også avvik fra våre egne tall, men også disse viser en klar nedgang i ”produksjonen”, faktisk enda større enn tallene i tabellen. Våre opptellinger indikerer at antall uteksaminerte i 2007 var 25, i 2008 35 og i 2009 18. Vi hadde altså et usedvanlig høyt antall uteksaminerte i 2008, noe som ikke minst henger sammen med at gjennomstrømningshastigheten til de sist opptatte kullene hadde økt kraftig i forhold til tidligere kull. I 2009 derimot, så vi konsekvensene av at opptaket av nye studenter falt kraftig i 2007 og våren 2008. En betydelig del av de som ble tatt opp høsten 2007 var tidligere hovedfagsstudenter. De har hatt problemer med å fullføre studiene tidligere. Det har de åpenbart fortsatt, og det er trolig lite instituttet kan gjøre for å endre på dette. Våren 2008 ble det bare tatt opp 3 studenter, og ingen av disse fullførte i 2009.

Kullene som ble tatt opp forut for disse problemkullene kom seg imidlertid som sagt stadig raskere gjennom studiet. Dette kan ha sammenheng med instituttets arbeid for å følge opp mastergradsstudentene underveis i studieløpet. I instituttets utdanningsmelding for 2007/2008 er det redegjort for dette ganske omfattende arbeidet, som vil bli videreført. Men det er grenser for hvor hurtig gjennomstrømning vi kan oppnå med dagens tilgang på godt

kvalifiserte studenter med full arbeidskapasitet. Vi tror imidlertid at kullene som er tatt opp fra og med høsten 2008 vil komme raskere gjennom studiene enn de som startet høsten 2007 / våren 2008.

3 Kvalitetssikring og – utvikling

3.1 Kvalifikasjonsrammeverket

Etter diskusjoner av utkast i stabsmøte og undervisningsutvalg, vedtok instituttrådet 2009 oppdaterte versjoner av alle instituttets emne- og programbeskrivelser, inkludert læringsutbyttebeskrivelsene. Endringer, tillegg, og nye beskrivelser, har siden blitt godkjent av fakultetet med små modifikasjoner. Arbeidet med innføring av læringsutbyttebeskrivelser anses derfor som fullført inntil nye innholds krav foreligger.

3.2 Eksamens- og sensorordning

Endringene i eksamensordning som er beskrevet i instituttets utdanningsmelding for 2007/2008 er gjennomført. Ved studieplanrevisjonen høsten 2009 reduserte vi dessuten varigheten av et par hjemmeeksamener til 7 dager for å redusere problemet med kollisjon mellom eksamen og andre undervisningsaktiviteter. I tillegg vedtok vi eksamensordninger for valgemnene på masternivå (kort essay over selvvalgt emne). Verken kursevalueringene eller andre forhold har indikert behov for ytterligere endringer av eksamensordningene. Når det gjelder bruken av karakterskalaen vises det til kommentarene til karakterfordelingen under punkt 2.5. Dette er et av de spørsmålene programsensorene bør ta for seg.

Programsensorene bør også gi en vurdering av instituttets valg av eksterne sensorer. Vi har som prinsipp at det i tillegg til interne sensorer skal brukes eksterne sensorer ved alle eksamener, men verdien av dette avhenger av hvilke eksterne sensorer som brukes, blant annet av i hvilken grad de også har omfattende og kontinuerlig erfaring med sensur ved andre læresteder på samme nivå. En annen viktig oppgave for programsensorene bør dessuten være å evaluere de endringene som er vedtatt og dels gjennomført med de emnene som er obligatoriske innen bachelor- og masterprogrammene våre. Eksakte planer for bruken av programsensorene vil bli laget i forbindelse med engasjement av nye personer for disse oppdragene våren 2010.

3.3 Evaluering av emner og program.

Instituttet følger fortsatt de prosedyrene for kvalitetssikring som tidligere er innført i overensstemmelse med Kvalitetssikringshandboka og beskrevet i tidligere utdanningsmeldinger.

Vi har ikke hatt programsensorer i 2009, men slike vil bli engasjert i 2010.

Studentevalueringene blir gjennomgått av faglærerne og inngår i grunnlagsmaterialet for emneevalueringsrapportene, der de blir presentert og drøftet. De vil også bli gjort tilgjengelige for programsensorene. Emneevalueringsrapportene vil fra og med 2010 bli lagt frem for instituttets undervisningsutvalg der studentene har en representant, og vil sammen med

programsensorenes rapporter bli brukt som grunnlag for utvalget og instituttets arbeid med studieplansrevisjoner, utforming av undervisningsopplegg, og valg av pensum og forelesere.

Gjennom studentevalueringene har vi tidligere registret problemer med innføringsemnet SOS100. Dette har vi tatt tak i, og emnet synes nå å fungere bra. Problemer med innføringskurset SV100 er nevnt foran. Dette kurset gis i samarbeid med andre institutter, så her må også løsningene finnes i samarbeid med disse, noe som er utfordrende da problemene dels er knyttet til den fragmenteringen av kursinnholdet som innslaget av mange forelesere fra en rekke ulike institutter fører til. Vi har også registrert problemer med emnet SOS101 Individ og samfunn, samt med sammenhengen mellom de ulike obligatoriske teoriemnene på bachelor- og masterprogrammet. I forbindelse med dette ble det fullført et komitéarbeid for revisjon av disse emnene våren 2009. Dette arbeidet ble fulgt opp under studieplanrevisjonen høsten 2009, og revisjonene er nå under implementering, men vi er ennå ikke helt i mål med dette arbeidet. Det vil derfor bli fulgt opp med nye evalueringer og justeringer.

I tillegg til det ordinære evalueringsarbeidet, fikk vi høsten 2009 i forbindelse med oppstart av det nye årsstudiet, midler fra SV-fakultetet til å gjennomføre en undersøkelse blant studentene på våre 100-nivåemner. Formålet var å få bredere kunnskap om hvordan disse studentene opplever studiesituasjonen og studietilbudet. Rapporten fra undersøkelsen vil foreligge i løpet av våren 2010, men foreløpige resultater bekrefter at emnetilbudet som opprinnelig var tiltenkt årsstudentene var dårlig tilpasset den studentgruppen vi faktisk fikk på studiet, og at innslaget av ferske studenter også skapte problemer for gjennomføringen av ordinær undervisning, slik at det ble en kilde til frustrasjon for de mer erfarne studentene. Undersøkelsen bekrefter også problemene med SV100, samt at et av forholdene som trolig bidrar til frafall fra lavere grads studier er at studentene møter et langt mer abstrakt teorientert kursinnhold enn mange av dem er forberedt på. De kjenner faget dårlig før de begynner, og venter seg en mer praksis- og direkte yrkesorientert undervisning enn de får. Vi har altså en utfordring med hensyn til å informere potensielle studenter bedre om studietilbudene, og bør kanskje også vurdere hvordan vi i større grad kan vise hvordan sosiologisk teori og metode faktisk er praksis- og yrkesrelevant.

4 Vurdering av læringsmiljøet

4.1 Studentmedvirkning

I tillegg til studentenes deltakelse i emneevaluering, undervisningsutvalg og instituttråd, har instituttet etablert et masterforum som er åpent for alle masterstudenter, der ulike emner som gjelder masterprogrammet og studiemiljøet tas opp med instituttledelsen. Forumet har minst ett møte per semester. Forumets møter har vært nyttige, og vi tar sikte på å etablere et tilsvarende forum for lavere grads studenter

4.2 akademisk og sosial integrering

Akademisk integrering av masterstudentene prøver vi å oppnå gjennom å knytte flere undervisningstiltak nærmere til pågående forskning ved instituttet, og rekruttere flere studenter til deltakelse på forskningsprosjekter. Dette skjer blant annet gjennom de nyopprettede valgemenene på masterstudiet. Fra instituttets side har sosial integrering blant annet bestått i finansiell støtte og bidrag med faglige opplegg for studieturer til sentrale sosiologiske forskningsmiljøer i Europa og USA. Vi har også et aktivt fagutvalg som i tillegg til lokale sosiale arrangementer, nå har tatt initiativ til felles fagtur for master- og

bachelorstudenter til Voss. Instituttet gir økonomisk støtte til arrangementet. Integreringen av lavere grads studenter bør nok prioriteres høyere enn hittil. I dag er organiseringen av lavere grads studier ved fakultetet, og lokaliseringen av undervisningslokale og lesesaler, slik at lavere grads studenter ikke får noen naturlig tilknytning til instituttet. Enkelte finner trolig aldri ut hvor instituttet fysisk holder til før de eventuelt går i gang med 200-nivåemnene. Det at studentene på det enkelte lavere gradsprogrammet ikke har sin egen lesesal bidrar heller ikke til å styrke den faglige og sosiale integreringen.

Det skal også sies at instituttet ser den årlige fadderuken som et viktig tiltak for å integrere ferske studenter. Den nevnte undersøkelsen blant lavere grads studenter (jf. punkt 3.3) indikerer imidlertid at effekten av tiltaket er nokså avhengig av hvilken faddergruppe en kommer med i. Å bli med i en gruppe med bergensere som har sine primære nettverk utenfor universitetet, er for eksempel ikke gunstig for studenter som kommer utenbys fra. Det er heller ikke gunstig for seriøse studenter å komme i en gruppe der de andre deltakerne ikke har faglige motiver for å studere. Tiltak som kan redusere risikoen for dette ville være gunstige.

4.3 Rammevilkår

Undervisningslokalene synes stort sett å være akseptable, men fakultetet trenger minst ett nytt, mindre auditorium som er bygget for å optimalisere forholdene for auditorieundervisning med blant gode muligheter for omfattende tavlebruk (blant annet i statistikk), og der det er enkelt å kombinere tavlebruk med bruk av videoprojektor.

Vi har fått noen meldinger om at de mest attraktive lesesalene fylles raskt om morgenen, og at en del studenter derfor holder seg hjemme. Hvis dette stemmer, er det ikke gunstig for studentmiljøet.